

Minder fra Rebelsig

Af Maren Nielsen 1989

Nu vil jeg fortælle om mit barndomshjem. Min mor, Ottoline Madsen og min far, Kresten Nielsen, blev gift d. 24 juni 1903 og købte en gammel forsømt ejendom i Rebelsig. Det er der Søren Thomsen bor nu (Gl. Hovedvej 33)

Min mor sagde altid, at der ikke var andet end en gammel "udlevet ko" men de kom da til "kraten" fik 6 køer, 2 heste, ungdyr, grise, høns og får. Fårene havde sammen med Andres Holm i Lourup. Jeg husker hvordan de delte lammene, men sådan var der mange stakkels husmænd der havde det dengang.. Med flid og nøjsomhed gik det sådan at mine forældre fik råd til at bygge et nyt stuehus. Fire piger voksede op i hjemmet, vi mistede en lillesøster som hed Anna. Emma, den ældste, blev gift med Svend Pedersen fra Nr. Vejrup, jeg med Niels Nielsen fra Vejrup by og så kom der lille Anna igen, de skulle jo altid opnævnes efter enten forældre eller søskende, der var døde. Anna blev gift og kom til Sjælland og Marie, den sidste kom til Esbjerg.

Vi kom tidligt til at bestille noget, vi var ikke ret gamle da vi kunne malke og hjælpe til med alt muligt. Vi havde komfur og kakkeloovn, begge dele skulle pudses med sværte. Det støvede ad Pommern til, så vi var godt grisede til når vi var færdige. Vi fyrede med klyner (tørv)



Fra venstre, Marie, Anna, Maren og Emma

I køkkenet havde vi hverken skuffer eller skabe, alt var i spisekammeret, levnedsmidler, potter, pander og porcelæn, kort sagt alt. Hver morgen skulle vi pudse gaffeltøj der var blevet rustent. Først pudsede vi i aske, siden kunne vi købe smergellærred, men for pokker hvor vi stak vore fingre. Lamperne skule gøres i stand, glasset pudses og vægen brønnes, petroleum fyldes på og så var det klar til om aftenen. Opvasken skete ved køkkenbordet, vi havde et fad og en "farklud" det kom nok af fad, nu hedder det en "karklud" Det første hold vand kom i svinetønden, der gik intet til spilde. Gulvskruppen kaldte vi en "føjle" og kosten en "lime" Om morgenen fik vi davre og til middag fik vi "unden" om eftermiddagen fik vi mellemmad, aldrig fin kage. (kommer vist af sønderjysk. Red) Når vi manglede noget hos købmanden foregik det om aftenen med en kurv over armen, der var åbent til kl. 22.00

Fra krosvejen til skolen var der ikke et hus, men der var et risdige som vi var hundeangste for at gå forbi. Der hjalp dog ingen kære mor, vi måtte afsted, sådan var det dengang og vi tog jo heller ingen skade af det.

Vi har aldrig manglet noget, hverken bide eller brænde, men spartansk, det var det. Mor og far vidste hvad hver ting kostede hos købmanden, mel, sukker, gryn, ja alt, der var jo heller ikke så meget at vælge imellem. Pengene blev talt op inden vi gik og så var der en tøre til slik. Om foråret skulle der pløjes, harves og tromles når møg og ajle var kørt ud. Far begyndte også at så kunstgødning. Når rugen eller havren skulle sås, tog far en sæk med en snor om halsen og gik så ager op og ager ned og strøede kornet ud med hånden. Når roerne skulle sås brugte vi en lille maskine som vi piger skulle trække, den sagde "klap klap" hele tiden, jeg kan høre den forbistrede maskine endnu. Senere skulle roerne tyndes ud, far hakkede dem ud i blokke og så skulle vi piger kravle og tynde dem ud, så der kun stod en roe tilbage. Det var hårdt, vi brændte vore knæ og ømme blev de også. Jeg syntes altid solen skinnede fra en skyfri på de dage, pyh hvor vi svedte. Så kom den glade høst, jeg kunne nu ikke se glæden ved den. Far høstede med hjølle og vi børn havde en "krat" og mor bandt op. Så skulle vi skokke, vi slæbte neg hen og prøvede at få dem til at stå lige, far var nemlig meget akkurat.



Familiens hjem i Rebelsig omkring 1912

arkivfoto

Skoletiden

Nu kom skoletiden, vi gik hele vejen. Læreren var vi glade for og vi havde respekt for ham. Når han var ovre i privaten og han kom tilbage, gav han et ordentlig stamp i gulvet uden for døren, så var der ro. Det var der jo ikke altid når han var væk. I regnvejr og snevejr, blev træsko, trøjer og strømper hængt til tørre på kakkelovnen, højt og lavt, det har ikke været rart for læreren at sidde i den dunst. Vi tænkte ikke så meget på det, vi var jo vant til det hjemmefra.

Gymnastik havde vi ikke meget af, vi stod og svang lidt med arme og ben. Om lørdagen havde pigerne syskole, men drengene havde gymnastik i forsamlingshuset, sammen med dem fra vestre skole. Det kneb med at forlignes, "øst og vest" var altid på tværs af hinanden.

Det år vi fyldte 11 var vi fri for skolen om sommeren. De fleste kom ud at tjene. Jeg fyldte 11 år d. 14 juni og kom i plads 1 maj. Egentlig skulle jeg være barnepige, men jeg kom til at hjælpe i både mark og stald. Når jeg var i roerne kunne jeg kikke hjem. Så håbede jeg de ville vinke til mig hjemmefra. Sikken glæde når sommeren var gået, vi skulle hjem og i skole til november. Jeg fik 25 kr. for den første sommer. Senere steg lønnen til 40 kr. så 60 kr. og til sidst 90 kr.

De lange vinteraftener var hyggelige, når lektierne var lavet sang vi, spillede kort eller

Ludo og undertiden læste min far højt. Og så var der jo juleaften, den glædede vi os til. Træet blev pyntet af min far og vi børn måtte ikke se det før døren gik op og vi alle kunne fryde os over det smukke træ. Vi bestemmer hver en julesalme og så gik aftenen ellers. Maden bestod af risengrød, flæsksteg og stuvet hvidkål, jeg husker ingen der fik rødkål dengang. Gaver var der ingen af, vi holdt sjov med pebernødder og fik hver en appelsin og et æble. Vi sang dejlig er jorden og gik og tilfredse i seng. Det var sjovt at høre når far og mor fortalte om husene langs vejen. I et lille hvidkalket stråttækt hus boede teglbrænderen, han skulle passe ovnen når de brændte sten. Der hvor Johanne og Magnus har boet, hvor Githa og Villiam bor nu, Gl. HV. 14 lå i nærheden et gammelt hus med pap tag, vi kaldte ejeren ”æ tysk slawter”



Ung i Vejrup

Vejen gik lige gennem byen, der lå Martha Krings hus, købmand, kro og mejeri. Vi havde også Møllen, hvor der var parkeringsplads. Forsamlingshuset var et aktionærforetagende, der blev holdt gymnastik, ungdomsmøder, fælleslæsning og kaffebord hvor kaffen kostede 35 ører. Ungdomsforeningen holdt bal en gang om året og så havde vi juletræsfesten og gymnastikopvisningen. Vi måtte ikke fare land og rige rundt til bal, men en gang om måneden var der sanglege i forsamlingshuset. Spiritus kunne man ikke købe der, så ville man have en lille gibbernakker, måtte man til kros. Det gjorde karlene sommetider og det var vi ikke tilfredse med. Ofte var der overdans, musikken spillede en march, der blev samlet penge ind i en hat og så kunne musikken afgøre hvor længe han ville spille for de penge.

I 1916, mens en vanvittig krig rasede uden for Danmarks grænse, blev Vejrup fra at være en lille landsby, nu til en stationsby. Alle der havde mulighed for det, samledes på overkørsler og på stationen den sommerdag da det første tog rullede ind på Vejrup Station med passagerer. På en prøvekørsel fra Bramming til Grindsted, fik alle der havde lyst en gratis tur. Fra 1 december 1916 havde vi regelmæssige togforbindelser til og fra Vejrup. Det var en stor dag i byens historie. Desværre varede det ikke ved, den 23 maj 1971 var der igen mange mennesker på stationen, men det var ikke glade mennesker man så den dag. Da blev Grindstedbanen nedlagt og tiden stationsby var afsluttet.

Maren Nielsen, f. 1905 i Rebelsig. Gift med cykelsmed Niels Nielsen, Vejrup, adr Storegade 18 Vejrup. Maren Nielsen klippede gennem mange år avisklip og forærede sognearkivet 18 flotte bøger.